

[Leiderdorp, 10-02-2020]

Aan: de minister voor Rechtsbescherming, Sander Dekker

Van: Aike Pronk

Betreft: Internetconsultatie verbetering 'Wijziging vermelding van geslacht'

Geachte Minister voor Rechtsbescherming, beste meneer Dekker,

Het is een goede ontwikkeling dat u het wijzigen van de vermelding van geslacht met dit voorstel wilt vereenvoudigen voor transgender en intersekse personen. Het afschaffen van de deskundigenverklaring is een maatregel waar ik helemaal achter sta.

In 2013 oordeelde de Tweede Kamer dat de overheid zich niet met de geslachtskenmerken en kinderwens van transgender personen hoort te bemoeien. Nu is het tijd voor de overheid om niet meer te oordelen over de genderidentiteit van transgender en intersekse personen.

De eigen verklaring bij de burgerlijke stand, die u voorstelt, biedt trans en intersekse personen volledige zelfbeschikking. Een goede ontwikkeling, want zoals deskundigen in het evaluatierapport zelf hebben aangegeven is de huidige rol van de deskundige overbodig.

Echter zijn er ook een aantal punten in de wet die voor mij en andere transgender personen nog niet optimaal zijn en waarbij deze zelfbeschikking voor iedereen beschikbaar kan komen.

Het is goed nieuws dat kinderen onder de 16 jaar ook de mogelijkheid krijgen om hun vermelding van geslacht te wijzigen. Helaas stelt u voor dat zij dit via de rechter regelen. Via deze brief vraag ik uw aandacht voor dit punt, en roep ik u op om het voor kinderen onder de 16 jaar mogelijk te maken om hun geslachtsvermelding te wijzigen zonder tussenkomst van de rechter.

Het administratief wijzigen van het geslacht op de geboorteakte is niet ingrijpend, en het staat helemaal los van een mogelijk medisch transitietraject. De wijziging is voor kinderen een bevestiging van de situatie waarin ze al leven. Het is belangrijk dat de officiële registratie overeenkomt met het geslacht waarin ze leven. Naast dat een juiste officiële registratie in het dagelijks leven belangrijk is voor kinderen, blijkt uit onderzoek dat een bevestiging van het geslacht ook het mentale welzijn van kinderen verbetert. Ander onderzoek laat zien dat kinderen hun eigen geslacht op jonge leeftijd al uitstekend kennen. Bevestigd worden in je identiteit is daarom in het belang van elk kind. Net als bijvoorbeeld het krijgen van goed onderwijs of goede zorg dat ook is. Voor zulke zaken bestaat geen drempel. Dat is maar goed ook. Zo hoort er dus net zomin een drempel te zijn voor bevestiging van de genderidentiteit. Dit betekent dat het overbodig is om een rechter elk kind individueel te laten beoordelen of bevestiging van geslacht wel in hun belang is.

Alle kinderen hebben recht op gelijke behandeling en bescherming van hun identiteit. Ik wil u daarom vragen om in het huidige wetsvoorstel de gang naar de rechter voor kinderen onder de 16 jaar te schrappen, en het voor deze kinderen mogelijk te maken om de geslachtsvermelding eenvoudig administratief te wijzigen.

Naast het feit dat kinderen onder de 16 jaar hun geslachtsvermelding niet eenvoudig kunnen wijzen is er nog geen erkenning voor non-binaire personen in de wet.

Geslacht betekent niet dat er enkel mannen óf vrouwen zijn, het is niet binair. Deze erkenning ontbreekt helaas in de huidige wet voor wijziging van de geslachtsvermelding en ontbreekt in dit wetsvoorstel voor de verbetering van deze wet. Daardoor hebben mensen zoals ik dus niet de gelijke toegang tot een juiste vermelding van geslacht als mensen die vrouw of man zijn.

Die erkenning hoeft geen grote stap te zijn. De overheid erkent op verschillende manieren al een grotere genderdiversiteit dan man én vrouw, om te beginnen doet u dat wettelijk. Enerzijds op de geboorteakte van mensen bij wie het geslacht niet vastgesteld kan worden na de geboorte óf wanneer zij bij de rechter een beroep een foute geslachtsvermelding aantonen op de geboorteakte. Dat deden Leonne Zeegers en Nanoah Struik met succes, velen volgen nu hun voorbeeld. Deze situaties vertalen zich in de Basisregistratie Personen en op identiteitsdocumenten naar vermelding met een X.

Anderzijds is er wettelijke erkenning door geslacht als breed begrip te erkennen in de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb). Daarin staan genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken genoemd onder de beschermde grond geslacht. Die erkenning gebeurt ook financieel door het subsidiëren van organisaties als Transgender Netwerk Nederland, NNID en COC Nederland die zich onder andere inzetten voor gender- en seksediversiteit en non-binaire mensen. Ten slotte is er praktisch de erkenning door het terugdringen van onnodige seksregistratie (waar mogelijk). Dat is een afspraak uit het regeerakkoord waar u en uw collegaministers nu stappen in zetten.

De enige wettelijke mogelijkheid om die X te krijgen is nu via de rechter, door een beroep te doen op Artikel 24 uit het Burgerlijk Wetboek Boek 1. Steeds meer non-binaire mensen proberen deze procedure nu dus te doorlopen, maar dat is niet hoe het zou moeten zijn. Het is namelijk niet in overeenstemming met de uitgangspunten die u hanteert voor mensen die de geslachtsvermelding van M naar V wijzigen of andersom: Eenvoudig en laagdrempelig met erkenning van het recht op zelfbeschikking.

Ik roep u daarom op hier iets aan te doen. De X staat nu voor 'geslacht is niet kunnen worden vastgesteld'. Ik pleit ervoor dat het wettelijk mogelijk wordt om de vermelding van geslacht door te strepen. Wat dan op identiteitsbewijzen resulteert in een X als geslachtsvermelding. Dit is het enige internationaal erkende alternatief op een M of V in paspoorten. Zo'n mogelijkheid geeft iedereen zelfbeschikking over het wel of niet vermeld hebben van het geslacht. De X is belangrijk voor mij als non-binair persoon, maar ook voor mensen die vinden dat de overheid niets te zeggen heeft over hun geslacht of de vermelding daarvan.

Ik ben blij dat voor mannen en vrouwen en kinderen vanaf 16 jaar het wijzigen van de vermelding van geslacht beter geregeld wordt. Nu is het tijd dat voor iedereen te regelen. U kunt niet zeggen dat u voor de emancipatie van transgender en intersekse personen opkomt als u tegelijkertijd voor non-binaire trans en intersekse personen geen zelfbeschikking en erkenning regelt. Regel daarom snel een wet die het doorstrepen van de vermelding van geslacht mogelijk maakt en kinderen en jongeren onder de 16 jaar hierin meeneemt. Veel kinderen en jongeren van nu leven net als ik bij uitstek in een tijd waarin ze niet meer binair in man óf vrouw denken en waarin geslacht minder relevant wordt.

Dat kan wat mij betreft in een aparte wet of als aanvulling in dit wetsvoorstel voor de verbetering van Wijziging van de vermelding van geslacht. Dat is dé stap in de erkenning dat geslacht niet binair is die nu nodig is, voor mij en veel andere trans en intersekse personen.

Met de voorgestelde aanpassing van de transgenderwet treedt Nederland in de voetsporen van Noorwegen, Denemarken, Ierland, Malta, België, IJsland en Argentinië. In al deze landen werkt deze wet met een eigen verklaring uitstekend.

Er zijn mensen die beweren dat meer zelfbeschikking een gevaar vormt voor de rechten van

cisgender vrouwen, maar daarmee zetten zij aan tot discriminatie van transgender vrouwen. Alle vrouwen verdienen bescherming van hun rechten en tegen geweld: transgender vrouwen, intersexe vrouwen en cisgender vrouwen. Hun belangen zijn niet tegengesteld, dat blijkt ook uit onderzoek. De ervaringen in de bovengenoemde landen zijn hier ook bewijs van.

De afschaffing van de deskundigenverklaring geeft trans en intersexe mensen hetzelfde zelfbeschikkingsrecht als cisgender mensen. Dat is een uitermate goede ontwikkeling. Ik kijk daarom uit naar de inwerkingtreding van dit voorstel.

Hoogachtend,

Aike Pronk